

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 533/2025-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], a [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Ivana Remšíková, s.r.o., Holubyho 35, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Dunajská Streda v konaní sp. zn. 9C/6/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní sp. zn. 9C/6/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Dunajská Streda **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 9C/6/2017 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie každému po **2 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Dunajská Streda **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Dunajská Streda **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľov **nevýhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. júla 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 9C/6/2017. Žiadajú prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, o priznanie finančného zadost'učinenia každému po 10 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 533/2025-13 z 11. septembra 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská a sťažostná argumentácia

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uvádzajú, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom o ich vzájomnej žalobe proti príslušným žalovaným na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam dochádza k zbytočným prieťahom. Napadnuté konanie nadväzuje na skoršie konanie okresného súdu vo veci určenia vlastníckeho práva sp. zn. 10C/62/2011, v ktorom boli sťažovatelia v procesnej pozícii žalovaných. V priebehu konania sp. zn. 10C/62/2011 bola sťažovateľmi podaná 16. septembra 2011 vzájomná žaloba, o ktorej okresný súd konal až po viac ako 5 rokoch tak, že uznesením z 5. decembra 2016 ju vylúčil na samostatné konanie, ktoré je vedené pod sp. zn. 9C/6/2017. Sťažovatelia vytýkajú, že hoci ich vzájomná žaloba bola podaná pred takmer 14 rokmi, konanie o nej nebolo dosiaľ skončené. Zároveň postup súdu bol neefektívny a pojednávania boli nariad'ované s veľkým časovým odstupom bez relevantného dôvodu.

4. Podľa sťažovateľov predmetná vec nie je právne ani fakticky zložitá, ide o bežnú občianskoprávnú agendu všeobecných súdov. Zároveň svojím správaním bezdôvodne neprispievali k predlžovaniu konania, ich postup bol aktívny, pravidelne sa zúčastňovali na nariadených pojednávaniach a v stanovenej lehote reagovali na výzvy súdu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd vo svojom vyjadrení popísal priebeh napadnutého konania a uviedol, že vec nie je po právnej stránke zložitá, ide o bežnú agendu všeobecných súdov. Po skutkovej stránke je však vec zložitejšia, čo vyplýva z prehľadu úkonov v napadnutom konaní, keďže sťažovatelia opakovane podali návrh za zmenu žaloby, návrh na rozšírenie okruhu žalovaných, dvakrát vzali časť žaloby proti niektorým žalovaným späť, podali odvolania proti procesným rozhodnutiam súdu a žiadali o predĺženie lehoty na predloženie zmeny žaloby. Okresný súd uznáva, že výkon procesných práv sťažovateľmi nemožno hodnotiť ako zbytočné prieťahy z ich strany, avšak uvedené malo vplyv na dĺžku konania, keďže bolo potrebné vykonať s tým spojené nevyhnutné úkony.

6. Okresný súd poukázal aj na to, že patrí medzi najviac zaťažené sudy, preto jednotlivé pojednávania boli stanovené v o niečo dlhších časových úsekoch, podľa možnosti a voľných termínov na pojednávanie, pričom od júna 2018 do júla 2019 prebiehala rekonštrukcia časti súdu, a tak boli obmedzené kapacity nielen kancelárskych priestorov, ale aj kapacity pojednávacích dní a pojednávacích miestností pre každého jedného sudcu.

7. Okresný súd uzavrel, že jeho jednotlivé úkony boli vykonávané priebežne, teda v napadnutom konaní zbytočné prietahy neboli.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

11. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie nie je právne zložité, keďže konania týkajúce sa určovacej žaloby predstavujú bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Reflektujúc však charakter napadnutého konania, rozsiahlosť spisového materiálu, ako aj potrebu ustáliť predmet sporu a okruh žalovaných, ústavný súd zistil určitý stupeň skutkovej náročnosti prejednávanej veci. S ohľadom na uvedené však pripomína, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021).

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom.

13. Okresný súd poukazuje na početné procesné úkony sťažovateľov, ktoré mali vplyv na dĺžku napadnutého konania, avšak sám konštatuje, že sťažovatelia tým iba realizovali svoje práva, preto nemožno hovoriť o zbytočných prietahoch z ich strany. Ústavný súd k tomu uvádza, že využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na presadzovanie a uplatňovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať

ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

14. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v doterajšom priebehu napadnutého konania, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, z vyjadrenia okresného súdu a z predloženého súdneho spisu.

15. Viaceré pojednávania v napadnutom konaní boli nariadované s väčšími časovými odstupmi, konkrétne 21. augusta 2012 bolo nariadené pojednávanie na 17. január 2013 (odstup takmer 5 mesiacov), 6. mája 2013 bolo nariadené pojednávanie na 12. september 2013 (odstup vyše 4 mesiace), 22. marca 2016 bolo nariadené pojednávanie na 25. august 2016 (odstup 5 mesiacov), 15. mája 2018 bolo nariadené pojednávanie na 15. október 2018 (odstup 5 mesiacov), 15. októbra 2018 bolo nariadené pojednávanie na 21. február 2019 (odstup vyše 4 mesiace). Uvedené skutočnosti do značnej miery prispeli k predĺženiu napadnutého konania.

16. Ústavný súd tiež poukazuje na skutočnosť, že pojednávania nariadené na 17. január 2013 a 8. február 2024 boli zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

17. Po doručení návrhu sťažovateľa 1 zo 16. mája 2019 na pristúpenie ďalších žalovaných do konania a doplnení odôvodnenia tohto návrhu 24. júna 2019 ostal konajúci súd nečinný 10 mesiacov, keď až 20. apríla 2020 rozhodol o uvedenom návrhu. Po doručení vyjadrenia žalovaných 2 a 3 30. júla 2020 súd vyzval sťažovateľov na zaujatie stanoviska k tomuto vyjadreniu 19. novembra 2020, teda takmer po 4 mesiacoch nečinnosti. Okresný súd bol nečinný takmer 8 mesiacov v období od 22. decembra 2020, keď mu bol doručený návrh sťažovateľky 2 na vylúčenie žalovaných 2, 3 a 4 z konania, do 11. augusta 2021, keď súd vyzval sťažovateľa 1 na oznámenie, či trvá na žalobe proti žalovaným 2, 3 a 4. Po doručení oznámenia sťažovateľa 1 8. septembra 2021 ostal konajúci súd nečinný 4 mesiace, keď až 11. januára 2022 rozhodol o zastavení konania voči žalovaným 2 a 3. Okresný súd vzhľadom na stav konania nepostupoval dostatočne promptne pri expedovaní svojej výzvy sťažovateľom z 19. apríla 2022 na vyjadrenie k vyjadreniu žalovaných 2 a 3, ktorú expedoval až 30. mája 2022, teda po vyše 1 mesiaci. Okresnému súdu bolo 7. augusta 2023 doručené vyčíslenie trov konania žalovaných 2 a 3, pričom súd o výške trov konania žalovaných 2 a 3 rozhodol až 31. januára 2024, teda po vyše 5 a pol mesiacoch. Okresnému súdu bol tiež 12. septembra 2024 doručený návrh sťažovateľov na rozšírenie žaloby a na pristúpenie ďalších žalovaných do konania. Po doručení uvedeného návrhu žalovanému a uplynutí lehoty na vyjadrenie súd rozhodol o zmene žaloby a pripustení ďalších žalovaných do konania až po necelých 4 mesiacoch, a to uznesením z 31. januára 2025.

18. Na základe uvedených skutočností predstavuje celková doba nečinnosti vo veci konajúceho súdu cca 3 roky.

19. Vo vzťahu k obrane okresného súdu spočívajúcej v argumentácii o jeho nadmernej zaťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom

na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, pretože predmetná vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená.

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

23. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadajú o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia každý v sume 10 000 eur, čo odôvodňujú celkovou dĺžkou napadnutého konania od podania ich vzájomného návrhu, pretrvávajúcim pocitom právnej neistoty a stratou dôvery v súdny systém.

24. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

25. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom o vzájomnom návrhu sťažovateľov, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľov, tiež určitý stupeň skutkovej náročnosti prejednávanej veci, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 eur pre každého zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľov nevyhoviel.

V.

Trovy konania

27. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľov si v ústavnej sťažnosti uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v celkovej sume 949,17 eur.

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

29. Ústavný súd priznal sťažovateľom trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokátky, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/4 z výpočtového základu.

30. Vzhľadom na to, že právna zástupkyňa zastupovala dve osoby, v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, pričom zníženie sa uplatní pri zastupovaní druhej a ďalšej osoby.

31. Sťažovateľmi uplatnená suma trov konania neprevyšuje sumu vypočítanú ústavným súdom, preto ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania v požadovanej sume.

32. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu